

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

Szerda
1925. augusztus 5.

Felolvasó szerkesztő: Farkas Lajos. — Szerkesztőség: Nappal: Piac-utca 34. Telefon: 10-20. Éjjel: Piac-u. 40. Telefon: 18. Előfizetési hivatal: Piac-utca 49. Telefon: 18. sz.

ÁRA:
1500
KORONA

Kiadó: Hagadós és Sámber Irodalmi és Nyomdai Rt. Előfizetési ár: 1/4 évre 420,000 K., 1/2 évre 840,000 K., 1 évre 1,680,000 K., 2 évre 3,360,000 K. Kiszámlázás a hátszárral.

Debreczen.
XXIII. évf. 174. szám.

Az ellenzék a védővámok ellen össze akarja hivatni a szanálási bizottságot

A kisgazdák represszáliákat kérnek Ausztriával szemben és Walkó miniszter lassúsága miatt lázonganak

Budapesti tudósítónk jelenti: A kisgazdák a földművelésügyi minisztériumban ma délután értekezletre gyűltek össze, melyen a panaszok egész tömegét hangoztatták. Megbeszéltek kívánásaikat, melyet az osztrák-magyar provizórium elmaradása miatt terjesztenek a miniszterelnök elé s követelik, hogy más eszközökkel biztosítsák gazdasági érdekeiket. Az értekezlet igen sokáig, körülbelül öt óra hosszat tartott és a megjelent kisgazdák éles szavakkal fejtették ki elégedetlenségüket a kormány gazdasági politikájával szemben.

Az értekezleten megjelent csaknem valamennyi képviselő tilalmi lista felállítását követelte Ausztriával szemben

Kifejtették, hogy a kormánynak bizonyos luxus-cikkekre vonatkozólag a behozatali tilalmat el kell rendelni, mert ha Magyarország nem bír a maga részére biztosítani a természetértékesítésre lehetőséget, akkor el kell zárni Ausztriát attól a lehetőségtől, hogy Magyarországon el tudja helyezni ipari termékeit.

Mayer János földművelésügyi miniszter megígérte, hogy a legközelebbi minisztertanácsban előterjeszti és pártolja a kisgazdák kívánásait, majd azonnal igyekezett békíteni a hangosabb felszólalókat, hogy a vasúti tarifa megváltoztatásával biztosítsa majd a termelők részére a belföldi piacot. Végül közölte, hogy

a kormány 19 millárd vetőmaghitelt ad az elemi csapások által sújtott vidékek termelőinek.

Bejelentette Mayer miniszter, hogy Ausztriával a tárgyalásokat szeptemberben újra felveszik és minden remény megvan a megegyezésre, ha Ausztriában erre hajlandóság mutatkozik.

Foglalkoztak a gyáriparosok szerepével is. A földművelésügyi miniszter tiltakozott az ellen, hogy a GyOSz állásfoglalása döntő lett volna, mert a GyOSz szerinte nem olyan tényező, amelynek ilyen erős befolyása volna.

Az értekezlet legkellemetlenebb percei a kormány részére azok voltak, amikor

Walkó kereskedelmi minisztert élesen támadták.

A kisgazdák ugyanis öt okolják, hogy lassúságával igen nagy károkat okoz a gazdasági életnek.

Sziji Bálint kifogásolta, hogy a miniszterium által kiadott terményjelentésekben foglalt adatok nem felelnek meg a valóságnak, mert ahol holdanként 14—16 mázsa eredményt jelez, ott mindössze 5—6 mázsa lesz.

Az értekezlet befejezése után a kisgazdák kisebb csoportokba verődve egyre ismételték, hogyha a kormány nem intézkedik sürgősen és ha Walkó miniszter nem változtatja meg eddigi magatartását, a legfárasztó döntő lett volna, mert a teléseik honorálása érdekében.

Az ellenzék a védővámok ellen

Ha a földművelésügyi miniszter felvilágosításai egyáltalán nem nyugtatták meg a kisgazdák képviselőket sem, annál nagyobb az elégedetlenség az ellenzék körében. Az ellenzék körében ugyanis sokkal pesszimistikusabban itélik meg a helyzetet a természetértékesítéssel kapcsolatban, mert azt látják, hogy a kormány jelenlegi védővamos politikája nem tartható fenn.

Az ellenzék a maga részéről a tárgyalások időpontja dolgában is hangoztatja a kormány felelősségét és mindezekkel a kérdésekkel kapcsolatban, értesülésünk szerint ellenzéki körökben felmerült az a gondolat, hogy

összehívják a nemzetgyűlést 33-as szanálási bizottságát.

amennyiben nemcsak a természetértékesítés, hanem a szanálási program megvalósítása is szoros kapcsolatban áll azokkal a kereskedelmi szerződésekkel, amelyeket a magyar kormánynak kell létesítenie ugy Ausztriával, mint Csehszlovákiával. Az ellenzéknek egyébként az az álláspontja, hogy a jelenlegi ipari védővámok leszállítása nélkül a gazdasági szerződések kötése lehetetlen, enélkül pedig nem várható az árak olcsóbbodása sem.

Az általános kereseti adó kivetések és az adómorál

Az általános kereseti adó kivételei nullusban megtörtént a lajstromok épen most vannak közszemlére kitéve. A kivétel különös figyelmet három szempontból érdemel. Először is azért, mert az adóév alapját először kinélt egy olyan esztendő (1924), mely a korona stabilizálódásának leggyeiben télt el. De különös figyelmet érdemel azért is, mert ebben az évben rendszerré vált az érdekeltég bevondása az adókirovetési munkálatokba. Különösen az arányos adóztatás szempontjából sokat vártunk ettől a rendszertől. Végül azért is érdeklődéssel kell figyelniünk a kereseti adókirovetéseket, mert az 1924. év nagy részében a konjunktúrdis idők végét jelentette s ez év gazdasági eredményeit az adókirovetés terén megítélni előszöben voltak hivatva a pénzügyvizsgáztóság-tól kirendelt tisztviselők vezetése mellett olyan tisztviselők, akik eddig egész más munkakörben működtek, a mi eleve némi aggodalommal töltöttek el bennünket a kivetések helyességéről nézve.

Ami a kivetések eredményét illeti, az abszolút teher körülbelül megfelel annak, ami tavaly nehezedett az adózók vállára.

Tavaly körülbelül 425.000 aranykorona volt az általános kereseti adó hozadéka, most 527.225 korona bírsággal együtt pedig 539.194 korona van előirányozva. A 114.000 koronás különbséget az magyarázza meg, hogy 1925 január 1-től kezdve a közkereseti és betéti társaságok már nem társulási adót, hanem általános kereseti adót fizetnek s ezek az adóalanyok tulajdonán jó adóerőket jelentenek.

E teher relatíve azonban túl nagy, 1923 nem hasonlítható össze gazdasági eredmény tekintetében 1924-el. — 1924 második fele a magán gazdaságok erős megerendülését s így az adóerő csökkenését hozta magával, miért is ugyanazon adóterhet reá rakni Debrecen kereskedőire és iparosaira a változott idők előtti szemhunyást jelent.

Viszont az is kétségtelen, hogy az általános kereseti adó hozamának a város háztartásában különösen megnövekedett jelentősége, mert a forgalmi adóból való részesedést a dollár költsön szolgáltatása jó ideig le fogja kötni.

Ha részletekbe megyünk, akkor a kivételeket állapíthatjuk meg:

A vallomásokat még az adózók azon kategóriáinál is, akik mint bejegyzett cégek hiteles könyveket vezetnek s nyereség-vesztés, számláitukat csatolták s így a törvény és végrehajtási utasítás értelmében számot terhelhetnek arra, hogy adóalapjuk megállapításánál a nyereség-vesztés számláiból induljanak ki.

a vallomásokat teljesen figyelmen kívül hagyták s csaknem az egész vonalon az adóalapot becslés útján állapították meg.

Ha keressük ennek a ténynek a magyarázatát, akkor azt igen mélyenfekvő, az adózó és adóztató közé már régebbi lerakódó bizalmatlansághoz találunk meg. Teljes társviszályossággal el kell azt ismernünk, hogy sok adózó a magas adótól való félelmében nyilvánvalóan elfogadhatatlan vallomást adott be. Különösen áll ez az általános kereseti adóra, amely mint tudjuk, legalább is a jogszabályok szerint, egy

közszégi jövedelemadó volna, — s mint ilyen egyben alapját képezi az ipari és kereskedelmi forgalmásból eredő jövedelmi, illetőleg jövedelemadónak is. Már most, ha tekintetbe vesszük azt, hogy az ugynevezett vállomási-adók igazi kiépitése az adómorált teljesen megszüntető inflációs esztendőben történt meg, ha méltányoljuk, hogy az adóforrást többféle közteherrel megfogó rendszer, a vállomások megbízhatóságát rontja, mert

az adózó nem tudja áttekinteni azoknak az adóknak a súlyát, amelyekkel szemben áll s így túlvátozatos lesz

akkor az adózó részéről a lerakódott bizalmatlanság lecvastagabb réteggé megjelöltnék.

Viszont egy rossz vallomás tönkretelheti tíz jó vallomás értékét, mert egy nyilvánvalóan rossz vallomás bizalmatlanná és idegessé teszi a vállomásokot elbíró tisztviselőt a többi vállomással szemben is s a létminimum határán már évek óta álló tisztviselő, akit a sok szenvedés különben is elfogulttá tesz, elköveti azt a hibát, hogy a törvény által előírt ut és mód fértelével évtizedes, közismerten tisztességes, bejegyzett cégek vallomásait, csatolt nyereség- és veszteség-számláit nem fogadja el, hanem az adóalapot becslés útján állapítja meg, amivel viszont a tisztességes adóztatók bizalmatlanná teszi a tisztviselőt karral szemben. Így kerülnek azután ellenfélként egymással szembe az adózó és adóztató.

Az adózókba beleevődik és köz tudattá lesz, hogy becsületes vallomást csinálni csak hátrányt jelent, a helyenyugvás csak emelést jelent, hogy az adó ellen minden eszközzel védekezni kell; az adóztató oldalán pedig a bizalmatlanság áttörhetetlen légfalát látjuk.

meg nem értést, olykor — számos — egyes társadalmi osztályok ellen érzett antipátiát.

Nem esoda tehát, hogy az így szembenállók között nehéz igazságot tenni. Az érdekeltég bevondása az adókirovetés munkálatába épen azt célozta, hogy a két szemben álló felet közlebb hozza egymáshoz. S valóban kevés szakma kivételével az érdek-képviselői kiküldöttek a városi adóhivatal tisztviselőivel teljes egyvetérsében elkészítették az adóalapokra nézve a javaslatokat. Jött azonban a m. kir. adóhivatal felülbírálása, ahol azután teljesen felhorították ezeket a javaslatokat s lehetetlenül megállapított hasznoszávalókkal olyan adóalapokat hozták ki, amelyek olykor a javasolt adóalapokkal szemben több száz százalékra menő emelést jelentettek. Hogy ez a tény szintén az adómorál gyöngítésére és nem erősítésére alkalmas, az kétségtelen. Az érdekeltég, — hogy helyesen-e vagy nem, más kérdés, — de azt mondják, hogy közeműködésük csak arra volt jó, hogy indokoltul szolgáljon a még oly téves kivetéseknek s az ódumot redük zúdítsa meg abban az esetben is, hogyha a kivétel a javaslatotlól eltért. Bizonyos, hogy

a kereskedelmi és iparkamarának ily körülmények között nehéz lesz az érdekeltéget még egyszer arra bírni, hogy a kivetések előkészítésében részt vegyen.

Nehezen tud a kincstár megfelelni arra a kérdésre, hogy *miért kell akkor vállomásokat adni, ha a vállomásokat teljesen létezők s nehéz azzal az állítással szemben ellenérvet felhozni, hogy az érdekeltséget csak a rendelet betartása végett hallgatják meg, s így a drága munkaidőből fölösleges, a végeredményben csak töviseket termő munkára időt és fáradságot pazarolni.*

Nincsen az az ember, aki — ha csak egy szikrányi jóérzés van benne — az igazság előtt meg ne hajolna. Az erkölcs, a morál kiirihthatatlan szava szólal meg benne. De ugyancsak lázong ez az érzés akkor, hogyha egy állítás, — ami az egyénre nézve súlyos kötelezettséggel jár, bizonyítatlan marad.

És hogyha a folyó évi kivetések indoklásait nézzük, azt látjuk rajta, hogy elcsúszott munkának néha fanyar mosolyt keltő az eredménye.

A flegelhetlenebb indoklásokat lehet olvasni, néhol meg egyáltalában semmit. Holott a bizonyítási kötelezettség nem varrható egyoldaluan az adózó nyakába. Mert aki állít és nyilatkozik, az bizonyítson is. — Nem azt értjük ez alatt, hogy a körülbelül 8000-re rugó fizetési megállapítás minden indoklása klasszikus, logikai munka legyen, hanem néhány tömör mondatba foglalását azon indokoknak, amelyek — különösen jelentősebb esetekben, — az illető tisztviselőt a vallomástól eltérésre indították, amely indokok jelenleg az ismeretlenség és soha meg nem ismerhetőse országában vannak.

Hogy ezekkel a kivetésekkel szemben mire számíthatunk el magukat az érdekeltek, az az érdekérvényesítők dolga. E sorokban az volt a célom, hogy tárgyilagosan nézve a kivetéseket, a kérdés iránt érdeklődők előtt, szóba rögzítsem azokat a panaszokat, amelyek alappal és sulyal bírnak. A jövő igazán nagy pénzügyminisztere nem az, aki új rendszereket hoz, akinek a kezében a gazdasági élet egy folyvást növszörgő adóügyi kísérleti nyul.

A jövő pénzügyminisztere az, aki közelebb tudja hozni egymáshoz az adózót és az adóztatót.

annak a megteremtésével, ami nem volt, nincsen, de lennie kell, amit úgy hívnak, hogy *adómorál*.

Dr. Diczig Alajos.

Hisztériás a családirtó budapesti munkásasszony

Budapesti tudósítónk jelenti:

Ma délelőtt a főkapitányságon Györfly Aladár dr. rendőrtanácsos a bestiális gyermekgyilkos, Vencz Hugoné ügyében lefolytatta a tanú kihallgatásokat. A rendőrségen már teljesen tiszta kép alakult ki arról, hogy *Vencznének semmi különösebb családi oka nem lehetett arra, hogy ilyen kétségbeesett lépésre szánja el magát, hanem szörnyű cselekedetének leginkább beteges hisztéria, féltékenységi, főképp pedig korlátoltsága az oka.*

Ezen ezért a sérülési osztályon nem szándékos emberölés büntette címén helyezték előzetes letartóztatásba, hanem *gyilkosság büntette miatt.* Az erről szóló végzést délután 2 órakor hirdették ki az asszony előtt, a kit holnap reggel átkísérnek az ügyészség fogházába.

**HA REUMÁS,
használjon iszapot a
MARGIT-
fürdőben**

A házbérfizetés miatt 590 milliárddal emelkedett a bankjegyforgalom

Budapesti tudósítónk jelenti: A Magyar Nemzeti Bank jegyforgalma a július 31-iki kimutatás szerint a július 23-iki állománnyal szemben 589.7 milliárddal emelkedett.

A bankkal szemben támasztott hitelignyék az utolsóval és a lakbérnegyeddel kapcsolatosan igen nagyok voltak. A váltótárcaállomány 156.7 milliárddal emelkedett.

Az államháztartás költségei-

nek fedezésére az állami számlákról történt leemelés folytán 397.9 milliárd korona került a forgalomba, ellenben egyéb számlákon 10.2 milliárd korona folyt be, úgy hogy a *zsiróállomány 387.6 milliárd csökkenést tüntet fel. Az érckészlet devizák és valuták vásárlása révén 48 milliárd korona emelkedést mutat. Az „Egyéb követelések” 6.3 és az „Egyéb tartozások” 8.9 milliárd koronával emelkedtek.*

A marokkói francia frontra, vagy Szekszárdra csábítja egy titokzatos ügynök a debreceni soffőröket?

A debreceni gépkocsivezetők körében nagy nyugtalanságot idézett elő három nappal ezelőtt egy elegáns ruhájú, választékos beszédű fiatalember. Ha csak szerető tette, meglelt mindenütt, ahol gépkocsivezetők megfordultak és beszédbe eredt velük. Elmondta, hogy huzamosabb ideig volt soffőr a legelőkelőbb helyeken és most

garázmester egy nagy vállalatnál Szekszárdon.

Megjelent a taxiutók állomáshelyein is és hosszasan elbeszélgetett a soffőrökkel, hogy bizalmukat megnyerje.

A soffőrök elhitték, amit az elegáns kolléga beszélt és meghívták összejöveteleikre is, amelyet egy nagyobb vendéglőben szoktak megtartani. Az elegáns kolléga, aki Babo-csaj Imrénnek nevezte magát

ötmillió korona havi fizetést és teljes ellátást, lakást ígért azoknak, akik követik őt Szekszárdra.

A csábító ajánlatot többen elfogadták. Kovács György soffőr is rögtön leköltötte magát a jó fizetés reményében és annyira biztosra vette az új állást, hogy régi munkahelyén fel is mondott, otthagya a biztos állást a bizonytalanságért. Az elegáns „Babocsay kolléga” urnak biztató ígéretet tettek. Kiss István, Bleuer Gyula és Veress Lajos soffőrök is és megígérték neki, hogy vele mennek Szekszárdra. Azoknak a soffőröknek, akik „bedültek” a mesének, elmondta Babocsay, hogy a szekszárdi nagy vállalatnál, amelynek kocsijai be fogják járni az egész Dunántúlt, ő lesz a garázmester és biztosította őket, hogy olyan uri dolguk lesz, mint sehol másutt.

A leszerződöttek nagy forrongást idéztek elő és voltak olyanok is, akik a nagy fizetés és előnyös szerződési feltételek hallatára keresni kezdték a szekszárdi garázmester kegyeit,

abban a reményben, hogy hátha ők bejutnak az ötmillió koronát és teljes ellátást biztosító állásba. A garázmester ur pedig folyton tárgyalt velük és hol itt, hol ott tartott megbeszélést. A megbeszéléseknek az eredménye aztán mindig az lett, hogy sikerült egy embert megnyerni a szekszárdi csodagarázmesterhez.

A titokzatos garázmester, aki olyan nagy forrongást idézett elő a város soffőrei közt, a közel napokban minden fontosabb ok nélkül a Péterfia-utca 11. számú ház udvarára hívta össze egy pár ismerősét, annak a háznak az udvarára, amelyben Révész Olgát megölték. Ez az összehívás és különösen az, hogy erősen követelte a soffőröktől a bórnapadrágokat és bórkapátokat,

amelyben — mint mondta — előre el akart küldeni Szekszárdra.

Ma délelőtt aztán a gyanakodó soffőrök kenyérvetésre vitték a dolgot és elfogták a rendőrséggel az elegáns garázmester urat. Az elfogatásra az adott okot, hogy a kedd délelőtti Piac-utcai megbeszélésen Babocsay ellentmondásokba keveredett és olyan furcsa kijelentéseket használt, amelyek szinte bizonyossá tették azt, hogy

a szekszárdi nagy vállalat nem is létezik és valami ismeretlen célja van a szerződéseikkel.

Azt azonban, hogy mit akart, nem árulta el semmivel sem, csak rejtélyesen mosolygott és egyre azt hangoztatta:

— Meg lesznek elégedve, nagyon is meg lesznek elégedve az új állással.

A Nagytemplom előtt, míg az állítólagos garázmester, aki egy izben már Vidovics-nak is nevezte magát, a soffőrökkel tárgyalt, az egyik gépkocsivezető, Veress Lajos odament a téren posztoló Vajda János rendőr-mesterhez s

felkérte, hogy vegye őrizetbe és kísérelje be a rendőrségre a garázmestert, mert a viselkedése nagyon gyanús.

A rendőrmester déli 12 óra után elő is állította a hangosan méltatlankodó garázmestert a rendőrségre. A gyanús idegent felkísérték, a soffőrök is, akikkel tárgyalt és tanúnak jelentkeztek a titokzatos ügyben.

Szabó Gyula dr. rendőrkapitány kezdte a titokzatos garázmester kihallgatását. Kihallgatta a soffőröket is. Délután 4 órakor, még tartott a rendőrségen a kihallgatás és az ügyről felvett jegyzőkönyv vasok füzetét tett ki. A kihallgatás után

a garázmester urat leutalták a rendőrségi fogdába.

Ügyében tovább folyik a nyomozás. Eddig még nem tudta a rendőrség megállapítani, hogy kiesoda hát tulajdonképpen a titokzatos garázmester és miért akarta elvinni a városból a gépkocsivezetők egy részét. Nem tudott megnyugtató bizonyítékot adni arra vonatkozólag, hogy őt tényleg egy szekszárdi vállalat bízta meg azzal, hogy soffőröket szerződtesse és igazoló írásai sem voltak.

A rendőrségre mindenesetre a szekszárdi rendőrség útján fog tudakozódni arról, hogy a garázmester állításai megfelelnek-e a valóságnak.

A holnapi nap folyamán minden valószínűség szerint világosság derül a rejtélyes ügyre és tiszta képet kapunk a garázmester debreceni szerepléséről.

A gépkocsivezetők körében a garázmester őrizetbe vétele nagy meglepetést okozott, hiszen ők csak le akarták igazoltatni és arra nem is gondoltak, hogy még lefogja a rendőrség. Fantasztikus hírek keringtek az őrizetbevétel után a garázmesterről. Egyesek már tudni vélik, hogy sohasem volt garázmester, hanem csak egy

kivándorlási ügynök, aki kiakarta csalni idegenbe a soffőröket.

Mások pedig már egyenesen arról beszéltek, hogy

a Marokkóban küzdő francia idegen légióba akarták kicsalni a soffőröket és a riif-kabilok elleni harcokban akarták őket felhasználni.

Tápot adott a riif-kabil kombinációnak egyes fővárosi lapoknak az a híre, hogy ügynökök csábítják a magyarokat a riif-kabil fronton küzdő idegen légióba.

Ezek a fantasztikus feltevések természetesen aligha állják meg a helyüket és nagy a valószínűsége annak, hogy csak egyszerű csalásról van szó.

„Jugoszláviában megszűnt a sajtó szabadsága”

Belgrad, augusztus 4. A szkupstina mai ülésén megszavazta az új sajtótörvény javaslatát csaknem változatlanul abban a formában, amelyben a törvényhozási bizottság az ellenzéki bizottsági tagok kivonulása után letárgyalta. Egyszerű a 72-ik paragrafus módosították, amelynek szövege büntetendő cselekménynek minősítette a szkupstinaiban elhangzott, az alkotmány megváltoztatására irányuló kijelentések közlését is. A módosított szakasz szerint csak azokat a kijelentéseket nem szabad közölni, amelyek a királyt és a királyi ház tagjait sértik, illetőleg az államrend erőszakos felborítására gyújtogatnak.

Az ülés végén Grol demokrata nyilatkozatot olvasott fel, melyben megállapítja, hogy *Jugoszláviában megszűnt a sajtó szabadsága.* A javaslat ugyan nem hozza be a nyílt erőszakos cenzurát, sem a közvetlen kaució kötelezettségét, azonban mindezeket indirekte megállapítja. — Mindezek alapján az ellenzék tartózkodik a szavazástól.

A nyilatkozat felolvasása után az ellenzék elhagyta az ülést. A kijáratnál Zadicz hangosan felkiáltott:

— A sajtószabadság sírásói most kezdik meg a munkát.

Srkrics igazságügyi miniszter védelmébe vette a javaslatot, majd kijelentette, hogy *ha a törvény a gyakorlatban nem fog beválni, azt bármikor módosíthatják.*

A javaslatot 160 szavazattal egy ellenében törvényerőre emelték. Az elnök ezután bejelentette, hogy a legközelebbi ülés irásbeli értesítés után hívja össze.

A szkupstina megkezdte nyári szünetét, amely október 15-ig fog tartani.

— Nagy Attila temetése. A Késmákon elhunyt Nagy Attila tanuló temetése ma, szerdán délután 5 órakor lesz a róm. kath. temető kápolnájából.

Az erdélyi szászok panasza súlyos sérelmek miatt

Nagyszében, augusztus 4. Brandsch Rudolf, aki mint szász nemzetiségi képviselő tagja volt a régi magyar országgyűlésnek, a *Deutsche Tagespostban* vezércikkében írja:

A romániai magyarok elmentek Genfbe és ott előadták panaszukat. Sérelmeik ügyét még nem intézték el, hanem — amint értesülünk — elhalasztották. Mit tesznek az erdélyi szászok általában mit tesznek Románia németjei? Aki lapjainkat csak futólagosan is elolvassa, a leg-súlyosabb vádak végeérhetetlen sorozatát találja meg bennük.

Iskolai autonómiánk erősen megrendült. Az egyház a felekezeti iskolák szorongatása miatt súlyos veszedelembé jutott.

A kisajátítási törvény sokhelyt az egyházat és iskolát is megfosztotta jövedelmi forrásaitól. Ifjainkat elutasították az egyévi önkéntesi szolgálattól. Nyelvünkhöz való politikai jogunk s egész politikai autonómiánk ködkép lett.

Azok a törvények, amelyek a kormány gyorsaitójából kikerülve, vágatató sietséggel látnak napvilágot, a bizalmatlanság szellemét lehelik. Bárhova tekintünk, mindenütt az elkeseredés, ingerültség és a bizalmatlanság atmoszfériájával találkozunk. Intellektuális rétegeink napról-napra elnyomorodnak a szomorú fizetési rendszer következtében.

A korrupció hidrává lett, amelynek fejei a végtelenbe nőnek.

Az államhatalom elcsúszott törvényeivel és ugynevezett alárendelt közegeinek tulkapásával megfosztotta az államhoz hű polgárokat és földműveseket az állam igazságosságába vetett minden bizalmuktól.

A tervezett közigazgatási reform sok tekintetben elpusztítja autonómiánk romáinak utolsó maradványait is. Iparunk szenved az örökös pénzihiány és a hallatlanul magas kamatok miatt. A mezőgazdaság a kivétel megakadályozása miatt nem tud kifejlődni és a kormány intézkedései következtében a megfulladáshoz érzi magát közel. A magyarok Genfbe mentek. Az a benyomás, amelyet panaszuk Genfbe kiváltottak, a jelek szerint erősen megnövekedett.

Tekintettel arra a szomorú helyzetre, amelybe, mint kisebb-ségek jutottunk, vajjon nem érkezett-e el az ideje, hogy mi is Genfbe menjünk?

Románia kénytelen meghátrálni a kisebbségi kérdésben

Bukarest, augusztus 4. A *Cuventul* szerint a külügyminisztériumban lázas munka folyik, hogy az egyes szakminisztériumokból összeszedjék azt az anyagot, amellyel Románia a kisebbségi panaszok ellen egyrészt az október 15-én megnyitott washingtoni konferencián, másrészt Genfbe védekezni kíván. A munkálatokat Duca külügyminiszter személyesen vezeti. A lap szerint már a külügyminiszter maga is belátja, hogy Ro-

mánia a népszövetségi ülésen aligha tud a közoktatásügyi miniszter rendszabályainak védelmezésére fellépni. Ez arra bírta, hogy Anghelescu közoktatásügyi minisztertől engedékenységet ki-

vánion, sőt állítólag Japán genfi képviselője is közbenjárt abban az irányban, hogy a magánoktatásról szóló törvényjavaslatot teljes egészében visszavonassa a román kormánnyal.

Abd el Krimet tájékoztatták a francia és spanyol békefeltételekről

Páris, augusztus 4. A lapok megállapítják, hogy Primo de Rivera nem közölte hivatalosan a ríft-kiküldöttekkel a francia-spanyol békefeltételeket, mint-hogy időközben más eljárással mellett döntöttek, hanem csupán szóban jelezte ezeknek a feltételeknek a tartalmát. A kiküldöttek Gibraltárba utaznak, ahol Echevarrieta tartózkodik.

A sajtó megállapítja, hogy ezek szerint Abd el Krim most már lényegében ismeri a békefeltételeket, hivatalosan azonban nem akar azokról tudomást venni. Ezzel az eljárással az a cél-

ja, hogy a tárgyalások esetleges megszakításának ódiumát elhárítsa magáról, másrészt pedig biztosítani akarja magának annak lehetőségét, hogy béketárgyalásokat kezdjen meg, mielőtt meggyőződött arról, hogy más kilitása nincs a menekülésre.

Páris, augusztus 4. Politikai körökben az a feljegyzés, hogy Abd el Krim jól ismeri a franciák és spanyolok békefeltételeit, de nem akar nyilatkozni, hogy elfogadja-e azokat. A helyzetet úgy ítélik meg, hogy Abd el Krim helyzete tarthatatlan.

Augusztus végére halasztották a városok kölcsönének folyósítását

A MTL. jelent: Váratlanul elhalasztották a vidéki városok kölcsönének folyósítását augusztus végére. Eredeti megállapodás szerint a városok kölcsönösszegét augusztus 7-én, pénteken kellett volna folyósítani, a kölcsön folyósítását azonban elhalasztották augusztus végére. A folyósítás elhalasztása azonban nem jelent kedvezőtlen fordulatot, nem jelenti azt, hogy nehézségek merültek volna fel a tranzakció lebonyolítása körül, mert két írásos szerződés és

megállapodás biztosítja ezt, hanem csupán technikai okokból kerül el a végén folyósításra 10 millió dollár kölcsön. A városokra, amelyek a kölcsönből részesülnek, sem hátrány semmi-féle hátrány az elhalasztás következtében, mert mindössze csak néhány napról van szó és ez a néhány nap nem befolyásolja kedvezőtlenül egy városnak sem a kölcsön felhasználása tekintetében kidolgozott programját.

Kétezeröttszáz ember lett hajléktalan Balmazújvároson a felhőszakadás miatt

A víz elöntötte az OFB által osztott házhelyeken épült két telepet

Az országos vihar, amely vasárnap este átvonult Debrecen és a Hajdúságon, óriási károkat okozott Balmazújvároson. A felhőszakadás ugyanis elöntötte a nemrégiben létesült Karinkó- és Bánlak-telepeket, melyeket az O. F. B. által 1921-ben és 1924-ben kiosztott házhelyeken építettek a balmazújvárosi földigénylők.

A két telepen méteres magasságban hömpölygött az esővíz, amely a mély fekvésű helyen meggyűlvén, a telep 610 házának mintegy 90 százalékát megromgálta. A vályogból, sárból épült házak legnagyobb része annyira tönkrement, hogy bedőléssel fenyeget és életveszélyes a bennük való tartózkodás. A terep utcait még hétfőn és kedden is 80-90 centiméter magas víz borította s az áradás következtében mintegy 2500-3000 ember lett hajléktalanná, miután a vízzel ellept telepről a dűledező házakból elmenekültek a lakosok.

A balmazújvárosi pusztulásról érkezett jelentés vétele után Hajdúvári megvétel hétfőn délelőtt bizottság szállott ki Balmazújvárosra. A kiküldött bizottságban résztvevő Nábráczky

Béla főjegyző, Görgey Márton tisztifőorvos, Meskó Kálmán, a debreceni kulturális mérnökség főmérnöke és Ethey László, a központi iktatás főszolgabírája.

A bizottság a két telepen kétszázötvenöt állapotot talált, miután mindkettőt csaknem méteres magasságú síkvíz borította. A bizottság azonnal intézkedett, hogy minnnyiben erre mód nyílik, a két telepet kisebb leveztető árkok ásásával legalább részben mentesítsék a víztől. A rogyadozó, nedves lakások még a felgyülemlt víztömeg eltávolítása után is végzetes veszélyt jelentenek a lakosságra, mert azokat teljesen szárazzá tenni — mint Görgey főorvos megállapította — többé már soha sem lehet és így valóságos melegágyai lesznek a tuberkulózis és malária baktériumainak.

— Ipartestületi szakosztályi elnökök értekezlete. Az ipartestület kötelekbe tartozó összes szakosztályok elnökei szerdán este 6 órakor az ipar-kamaránál, az általános kereseti adó revíziója tárgyában tartandó értekezleten szakosztályukból 1-2 taggal együtt feltétlenül és pontosan jelennek meg.

A páris — brüsszeli gyorsvonat katasztrófája

Brüsszel, augusztus 4. A Páris—brüsszeli gyorsvonat ma éjszaka Heine-Saint Pierre állomás mellett kisklott. A katasztrófa közvetlen oka az volt, hogy a gyorsvonat két kocsija között az összekötőkapcsok elszakadtak. A mozdonyvezető még idejekorán észrevette, hogy a vonat kisebb szerelvényt rohan tovább, fékezett, de olyan rohamosan, hogy

a szerelvény elszakadt része teljes sebességgel ütközött bele a megállott vonatba.

A karambol folytán öt kocsi kisklott és a szomszédos sínpárra zuhant, melyet a felborult vagonok teljesen eltorlaszoltak. Az éjszaka sötétségéből egy ellenirányból közeledő tehervonat vezetője nem vette észre, hogy a vágányokat a felfordult kocsik elbarrikádózták s mivel a pálya szabad volt.

vonatát teljes sebességgel nekivezette a kisklott kocsioknak.

A katasztrófa áldozatainak számáról az első jelentés csak bizonytalan adatokat sorol fel. Súlyos és könnyű sebesültek igen sokan akadtak, de mivel a felborult kocsikat még nem takarították el, nem tudni, nem akadt-e halottia is a szerencsétlenségnek.

A debreceni sakkverseny

Az eddig elhanavagolt szellemi sport hatalmas fellendülésének fényes bizonyossága az a rendkívüli nagy érdeklődés, mely a Debrecenben augusztus 10-től kezdve megtartandó nemzetközi mesterversenyt és főturnát megelőzi. Ezzel a versenyvel ugyszólván az egész művelt világ központjába kerül Debrecen, mert nemcsak a fővárosi lapok, de a külföldi nagy sajtóorgánumok is, mint legutóbbi évek leg-sikerültebb versenyről emlékeznek meg máris erről a nagyszabásúak ígérkező szellemi tornáról.

A versenyvezetőség mindent elkövetett, hogy a versenyt nemzetközi jelentőségűvé s a külföldi és hazai vendégeknek itt tartózkodását minél kellemesebbé tegye. A verseny előkészítés már megtörtént, s most már a sakk barátai lázas izgalommal várják a még hátralevő pár nap elteltét. A külföldi és hazai vendégek már 1-2 nappal a verseny kezdete előtt itt lesznek; így a nemzetközi mesterverseny favoritjai: Tartakower párisi mester, a világ legjobb mestereinek egyike, híres sakkíró, a neoromantikus iatékstilis uttoróje és Mattison rigai mester, aki a tavalyi párisi olimpiászon első lett a világ minden népének versenyében, már e héten pénteken vendégei lesznek a debreceni Sakk-körnek.

A verseny imnelyes megnyitása és a sorsolás vasárnap fog megtörténni és hétfőtől kezdve indul meg a bairnoki küzdelem előreláthatólag nemcsak a sakk híveinek, hanem a város közönsége széles rétegeinek érdeklődése mellett.

Cusa román antiszemita vezért megverte egy zsidó

Bukarest, augusztus 4. Az a hír érkezett ide Jassyból, hogy vasárnap egy odaváló zsidó kereskedő forgalmas utcán véresre verte Cusa egyetemi tanárt, az ismert antiszemita vezért. A támadót letartóztatták és fogóságban tartják, ámbar tagadja, hogy ő bántotta volna Cuzát és nincs is senki tanu rá, Jassyban az egyetemi hallgatók az eset után

nagy tömegben tüntettek a zsidók ellen, minden zsidó kereskedő cégabláját leszakították és az üzletek kirakattábláit bevették.

Ugyanez történt Unghezenben és Foksaniban is. Több zsidót kegyetlenül bántalmaztak és a nagyobb városoknak a lovasrendőrség vette eljött, amely szétverte a tüntetőket. — Jassyban három egyetemi hallgatót letartóztattak. Vasárnap estére helyreállt a nyugalom, de Jassy utcáin lovasrendőrség cirkál, mert félt, hogy a zavargások megújulnak.

Szombaton dől el Vitán László sorsa

Dr. Vitán László képviselői és a Alföldi Takarékpénztár között, — mint megírtuk — sorozatos tárgyalások folytak, hogy a Takarékpénztár vonja vissza a Vitán ellen tett feljelentést. A hét végénél el, hogy az Alföldi Takarékpénztár visszavonja-e dr. Vitán László ellen a feljelentést s ebben az esetben a törvényszék megszünteti Vitán ellen az eljárást és a bankhivatalnak szabadlábra kerül.

Szombaton utaznak át Nagyváradra autójával Erdős István, az Alföldi Takarékpénztár igazgatója és dr. Kemény Géza ügyvéd, mint a bank képviselője, az egyezség megkötése céljából. Dr. Vitán édesapjának Nagyváradon háza van s mint értesülünk ennek biztosítékul lekötésével akarja fiát kiszabadítani.

Egy néma leány éjszakai kalandja

Arad, augusztus 1. Kellemetlen kalandia volt tegnap este K. L. aradi leánynak, aki a város Pernyávanak elnevezett külvárosában lakik. A leány az egyik moziban volt a legutolsó előadásán, ahonnan 11 óra tájban egyedül tartott hazafelé. — A leány születésénél fogva néma és mivel már több ízben tért haza egyedül késői időben, szülei minden aggodalom nélkül engedték el egyedül szórakozni a langyos júliusi éjszakában. A Mikos Kelemen-utcában a fiatal leány észrevette, hogy egy magas, elegánsabb öltözött férfi követi, csakhamar hozzácsatlakozott, több kérdést intézett hozzá, melyre választ természetesen nem kapott. Amidőn egy ház elé értek, a fiatalember hirtelen átváltozta a lányt, bevitte a házban levő egyik lakásba és kényszerítette, hogy reggelig az ő társaságában maradjon.

A szerencsétlen leány testileg és lelkileg megkínózva csak reggel szabadult meg és jutott el haza, ahol szüleinek tudomására hozta az esetet, akik még a délelőtti folyamán feljelentést tettek a rendőrségen. A leány pontosan emlékezett a házra és

hátszámra és ez alapon a rendőrség ma délelőtt letartóztatta a merénylőt Csicseri András magánhivatalnok személyében, aki kihallgatása alkalmával beismerte, hogy a leánynak szerelmi ajánlatot tett, mivel azonban kérdéseire választ nem

kapott, a leány halgatását beleegyezésnek vette. — Tagadta, mintha erőszakot követett volna el ellene, a rendőrség azonban ennek dacára letartóztatásba helyezte és kihallgatása után az aradi ügyészség fogházába kísérték át.

Feldühödött asszonyok megakarták lincselni egy vasuti pályáört

A pályáört lovasrendőrök szabadították ki veszedelmes helyzetéből

Szokatlan eset történt kedden délelőtt a 114. sz. vasuti őrháznál: A környékbeli asszonyok valóságilag megostromolták az őrházat és mindenáron megakarták lincselni Málíg Sámuel, az öreg vasuti őrt.

Az eset előzménye az, hogy a környékbeli gyermekek a sínekre követeket szoktak tenni, hogy majd azokat a robogó vonat kerekei összetörjék. Málíg Sámuel, aki már többször figyelmeztette a rakoncátlan gyermekeket arra, hogy nem szabad a sínekre követet rakni, nagyon dühös lett az engedetlen gyerekekre és a kezében levő pálcával megfenyítette őket a könnyen katasztrófát előidézhető

eseményekért.

A gyermekek szülei, különösen az asszonyok, rendkívül felháborodtak a vasuti őrt eljárása miatt, megrohanták a vasuti őrt és megakarták lincselni.

Az őrt a tulerő elől meghátrált és hemenkült az őrházba. Bezárta az ajtót, kétségbeesetten telefonált és segítséget kért. Az őrt a dühös asszonyoktól nem tudott kimenni az őrházból és nem teljesíthette kötelességét. A rendőrségről végre, hosszas telefonálásra lovas rendőrök küldtek ki, akik kiszabadították az őrt szorongatott helyzetéből. A lincselni akaró asszonyok ellen megindult az eljárás.

Elfogták a pratersterni merénylőt tettestársát

Bécs, augusztus 4. Néhány lap utal arra, hogy a pratersterni eseményekben a kommuniszták nagy szerepet játszottak. Jackl géplakatos, aki most letartóztatásban van és aki beismerte, hogy a gyilkosságot ő követte el, a leopoldstatti ifjúsági kommunista mozgalomhoz tartozik. A hulla felboncolása kétségtelenül igazolta, hogy a halálos sebek két tettestől származnak. Bár a meggyilkolt Mohapeli politikával sohasem foglalkozott, a német fajvédő egyesületek testületileg szándékoznak megjelenni a temetésen. Jackl tettestársát a rendőrségnek sikerült kézrekeríteni.

Valorizálták két banktisztviselő özvegyének nyugdíját

Budapesti tudósítónk jelenti: A Hazai Bank két tisztviselőjének özvegye a bíróságtól kérte nyugdíjának valorizálását. Az elsőfokú bíróság helyt adott a keresetnek és úgy állapította meg az özvegy nyugdíját, ahogy azt egy ma nyugdíjbanmenő tisztviselő számára meg kell állapítani.

Miután az ítélet ellen az intézet felelősséggel élt, a budapesti kir. törvényszék ma foglalkozott az ügyvel s a Hazai Bankot a nyugdíjszabályzatban megállapított mai özvegyi nyugdíj megfizetésére kötelezte.

Az ítélet megkötése szerint a nyugdíjas tisztviselő, illetve ennek özvegye

jogosan tarthat ugyanannyi nyugdíjra igényt, amennyi a jelenleg ugyanazon szolgálati beosztással és szolgálati idővel bíró tisztviselőt nyugdíjaztatás esetén megilletné.

HIREK

— Száraz és meleg idő várható. A Meteorológiai Intézet jelenti: Hazánkban tegnap már csak kisebb mennyiségű eső volt helyenként. A vihar, mely az ország északi részeiben pusztított, elmúlt, ma reggel csak itt-ott van élénkebb szél. Sok helyütt általánosan kiderült. Az idő a nyugati részekben különösen hűvös volt, a hőmérséklet ott a normálnál 6-7 fokkal alacsonyabb, délen közel normális. Jólát: Változó, átmenetileg száraz és meleg idő várható.

— Juhász Nagy Sándor dr. szabadsága. Dr. Juhász Nagy Sándor, a debreceni ref. egyház főjegyzője tegnap kezdte meg négy heti szabadságát, amelyet Abbáziában tölt el.

— Gragger Róbert tiszteletbeli egyetemi tanár. A kormányzó Gragger Róbert berlini egyetemi nyilvános rendes tanárnak, a berlini Collegium Hungaricum igazgatójának tudományos téren szerzett kiváló érdemei elismerésül a tiszteletbeli egyetemi nyilvános rendes tanári címet adományozta.

— Terjed a francia banktisztviselők sztrájkja. Párisból táviratozzák: A francia banktisztviselők sztrájkja terjed. A mozgalomhoz esatlakoztak a katolikus szervezetek is. Cailaux pénzügyminiszter közbelépett a banktisztviselők érdekében, de eredmény nélkül.

Aszódi és Róth divatáruháza

ajánlja dusan felszerelt raktárát, u. m.: **szövetek, selymek, grenadinok, epongek, batisztkok, zefirek, vásznak, harisnyák, keztük és mindenféle rövidáru cikkei.**

Idény utáni olcsó leszállított árak!

A Községi Tisztv. Országos Szöv. szerződéses szállítói.

Tisztviselőknek külön 5% engedmény!

— **Hítvédelmi szakosztályi gyűlés.** Pénteken d. u. 6 órakor a kollégium dísztermében a debreceni Kálvinisták Templomegyesülete tartja hitvédelmi szakosztályi gyűlését. Előadó: Nagy Lajos sárándi lelkész. A tanulságos előadás meghallgatására ezúton is felhívja az érdeklődő közönség figyelmét az elnökség.

— **A „Debreceni Inaros Dalegyelet”** augusztus 8-án, szombaton este 8 óráig kezdettel, a vármegyeház dísztermében (Piac-utca) Bodnár Lajos ref. tan. műközpontjéti zenetanár, dalegyeleti karnagy vezetése alatt hangversenyt rendez, melyen az augusztus 14-18. napian Sopronban tartandó országos dalverseny kötelező és szabadon választott versenyrabái fognak előadni. Műsor: Erkel: Himnusz, (Soproni dalverseny összkari darabja.) Thern: Dalünnepe. Hoppe: A reményhez. (Soproni dalverseny összkari darabja.) Gaal: Balaton nóták. Pogatschnigg: Dal a dáról. (Soproni dalverseny szabadon választott darabja.) Szünet. Lányi: Esti dal. (Soproni dalverseny kötéti darabja.) Lányi: Régi nóta. Brahms: Bölcső dal. Bodnár: Kék nejeleítés. Hét csillagból. Dr. Horváth Á.: Esti csillag. Demény: Szerenád. Belépti-dí nincs. Műsor ára 15,000 korona. Felülvezéseket köszönettel fogadják. A hangverseny pontosan 8 órakor kezdődik. Az egyes énekszámok alatt az atók zárva tartanak. Műsor előre várható Kurián Gyula órászületében.

— **Apagyilkos 43 éves ember.** Szombathelyről jelenti: Nagyvárdán Bauer József 78 éves tekintélyes gazdát sebektől borítva holtan találták a földien egy ásó mellett. A csendőri nyomozás alapján a gyilkosság gyanúja Bauer Rudolfrá, az aggyastán 43 éves fiára terelődött, aki a vallatás során beismerte, hogy apját veszedekés közben kövel megdobta, azonban tagadja, hogy a többi sebet ő ejtette volna az apján. Az apgyilkossággal vádolt fiút a csendőrség őrizetbe vette.

— **Országos ebkiállítás Debrecenben.** A Magyar Ebtényésztők Országos Egyesülete a hazai téli ébtenvésztes felendítése érdekében vidéken is rendez ebkiállításokat. Az egyesület vidéki kiállításainak programjában Debrecen szerepel az első helyen. A kiállítás csupán egy napig tart, augusztus 30-án reggel 8 órától este 7 óráig. Az ebkiállításra nevezhető minden elismert fajtához tartozó faliszta eb, mely legalább a nyolc hónapos kort betöltötte. Azonkívül a rendőrkutya fajtákhoz tartozó ebek: német juhász, dobermannok,airedale terrierék részére, amennyiben ezen fajtákból elégséges idomított ebet bejelentenek, rendőrkutya versenyt is tartanak. Különösen nagy eredményt vár az egyesület a magyar kutyák: komondor, kuvasz, puli és pumi nevezésétől, mert hiszen ezeknek az ősmagyar kutyafajtáknak hazája ezen a vidéken van. Kívánatos, hogy ebből minél többet jelentsenk be a kiállításra, hogy számba lehessen venni ebben a fajtában a tenyésztésre alkalmas anyagot, miután a magyar kutyafajták iránt külföldön igen nagy az érdeklődés. Csak olyan ebeket ajánlhat az egyesület külföldre, amelyeknek szüleit a kiállításokon bemutatják és tenyésztésre alkalmasnak ítélték. Felvilágosításért Ilsvai Lajos Károly egyesületi igazgatóhoz kell fordulni. Budapest, VIII., Conti-u. 21., ahol a kiállításnak a központi irodája van. Mindenki, akinek a kiállításra alkalmas kutyafajtája van, sürgősen kérien nevezési ívet a központi irodától. A kiállítandó ebeket legkésőbb augusztus 23-ig kell bejelenteni.

— **Lopás a pályaudvaron.** A máv. pályaudvari raktárfőnökség feljelentést tett a rendőrségen, hogy az elmúlt éjszaka egy teherkocsit feltörték és elloptak két zsák lisztet. A küldeményt a Hortobágyi műmalom adta fel a dorogi bányatelepek egyikére. A nyomozás folyik.

— Ellopott ezüst tálcák. Illés Lajos hajdusoboszlói gazdálkodó a napokban észrevette, hogy lakásáról több millió értékű ruha, fehérnemű és — köztük sok régi ezüst tálca és idegen ezüstpénz — különböző ékszer hiányzik. Feljelentést tett a csendőrségnél, amelynek sikerült a tolvajt Mándi-Mándoki Béla felső-hessenyei lakos személyében elfogni. A hajdusoboszlói csendőség tegnap kísérte be Mándokit a debreceni királyi ügyészséghez, ahol dr. Takó Ferenc vizsgálóbíróségét a beismerésben levő tolvajt előzetes letartóztatásba helyezte.

— A kereskedelmi alkalmazottak országos üdülőtelepet állítottak fel Balatonbogláron. A Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Szövetsége saját erejéből ismét egy szép intézményt valósított meg: Balatonbogláron üdülőtelepet állított fel, ahol igényjogosult tagjai szabadságidejüket díjmentesen tölthetik el. A KAOSZ, debreceni csoportjában lévő alkalmazottak közül a napokban érkezett vissza a kies fekvésű balatonboglári üdülőtelepről Barát Géza, a Deutsch Lajos-cég üzletvezetője, ki a legnagyobb elragadtatással emlékezett meg az új intézmény áldásos voltáról, kiemelve a nagyszerű ellátást, amelyben részesült. Az igényjogosult kereskedelmi alkalmazottak, akik szabadságidejüket az üdülőtelepen öhajtják tölteni, a K. A. O. Sz. debreceni csoportjában, Sas-utca 4. szám, II. emelet, jelentkezhetnek az üdülőtelepen való nyaralásra.

— Csillárt női barokk szalonba, valamint perzsa vagy magyar szőnyegét megvételre keresek. Cím a kiadóban.
— Margit-fürdő uszoda árai: Uszoda-jegy 8.000 K. Havi bérlet 150.000 K. Köztisztviselőknek 6.000 K. Havi bérlet 120.000 K. Fűzetjegyek (20 drb) 140.000 K. — D. U. E. Tanuló és gyermekjegy 6.000 K. — Havi bérlet 110.000 K. A villamos kalauzoknál váltott Margit-fürdő jegyek az uszodába is érvényesek.

SZÍNHÁZ

Mozgósínházak:

VIGSZÍNHÁZ: Két sláger egy előadásban. A kártyás asszonyok. Kétféle edződráma. 7 felvonásban. A lovon szerzett menyasszony (Pillangó bandita). bravuros lovasdráma. 5 felvonásban.

URÁNIA: Ché-Chah-Có (Ha megszólal a szív). A végtelen hőmezőkről. izgalmas dráma. eredeti felvételekkel. 6 felvonásban.

Jönnek péntektől: A pletyka, világattrakció. Glória Swansonnal és Bocaccio kalandjai, a legelső német művészekkel.

„METEORBAN” esütőtökön „A repülő halál”. Előadások 7 órától. 9 órára, az augusztus második 9 óráig jegyek érvényesek!

SPORT

A DTE birkózó szakosztályának összes tagjait felhívom, hogy ma, szerdán este 7 órakor a tornacsarnokban tartandó fontos értekezleten okvetlenül megjelenni sziveskedjenek. Dózsa György szakosztályi elnök.

KÖZGAZDASÁG

Ujabb áremelkedés a gabonátözsden

A buza és a rozs árának tegnapi 10.000 koronás áremelkedése után ma újból emelkedtek az árak a gabonátözsden. Az új búzánál 12.500, a rozsnál 5000 korona az áriavulás. Az új zab 10.000 koronával olcsóbbodott, mert e cikk írást megelőzőre csekély a vételkedv. A korpa ára is hanyatlott

10.000 koronával, a tengeri ára azonban változatlan maradt.

Hivatalos árfolyamok: Buza 383—395, rozs 285—290, árpa 260—270, új zab 300—320, tengeri 260—265, korpa 207—210.

A Magyar Nemzeti Bank hivatalos vaucaárfolyamai: Angol font 345.000—347.000, Cseh korona 2103—2119, Dinár 1266—1288, Dollár, 5-ös bi-től felfelé 70.560, Dollár, kisebb banki. 70.460—71.390, Francia frank 3380—3410, Zloty 12.590—12.740, Lei 366—370, Leva 511—519, Lira 2606—2628, Német márka 16.885—16.985, Schilling 9985—10.063, Hollandi forint 28.215—28.483, Svájc frank 13.813—13.913, Dán korona 15.830—15.980, Svéd korona 18.820—18.980, Norvég korona 12.730—12.910, Belga frank 3246—3276.

Egy aranykorona = (a dollár hivatalos jegyzésének pénzárfolyamán számítva) 14.390 papirkorona.

ZONGORA és vonóhangszerek javítását és hangolását helyben és vidéken jutányos áron vállalja Tonté zongorakészítő, Plac-u. 30. (udvarban).

Csipke és harisnya
örléai választékban, kézimunkaanyagok legjutányosabban
SZILÁGYI LAJOS
kézimunka és műhímző vállalata
Széchenyi-utca 1.

Butorraktáramat
vételkényszer nélkül tekintse meg. Olcsó leszállított árain felülmúlhatatlan!
Fenyves
butoráruház, Kistemplomnál.

Női kalapok
legolcsóbban beszerezhető
Lauer és Fülöp
kalapszalomban Rákóczi-utca 9.
Ugyanott alakítások jutányosan, legújabb modellek után.

Mindenféle bádigos munkát
tervszerűen készít és javít
Kereszturi István
bádigosmester
Hunyadi-utca 10. szám.

Keztyűk készítése
és javítása olcsó árak mellett
Kossuth-utca 58.

Kötéláru üzletemet
Petőfi-tér 4. szám alatt megnyitottam.
Kitűnő anyag. Jutányos árak.
Viszonteladónak árengedmény!!
BOGDÁNY SÁNDOR, kötélgyártó.

Legjobb minőségű
befőtt-kötöző
pergament (hólyag) papír,
kenderzsineg és csinos
üveg-cimké
legolcsóbban beszerezhető
Hegedüs és Sándor rt.
könyv- és papirkereskedésében
a főposta mellett. Telefon 54.

Utleveleket
leggyorsabban és legolcsóbban vízumoztat
Máv. II. Menetjegyiroda
Piac-u. 56. Telefon 12-03.
Bel- és külföldi fürdők képviselője.
Vasuti jegyek kiadása reggel 1/2 7-től este 9-ig

Paplanvarrodámban
készülnek a legmodernebb paplanok. Villanyerővel frissítve és tisztítva.
DEBRECZENI, varroda: Kossuth-utca 11., Üzlet: Sas-utca 4.

Külön bejárati első emeleti
elegánsan butorozott szoba
előszobával azonnal kiadó.
Cím a Független újságnál.

NAGY IMRE
KOCSIGYÁRTÓ
PESTI-UTCA 7.
(KISÁLLOMÁSNÁL)

VÁLLAL: mindenféle kocsik és autók teljesen újonnan való készítését és javítását. Kocsi alkatrészek, kész új kocsik raktáron.

Takács Imre
hangszerkészítő
Zongora hangoló.
Orgona és Harmonium javítást vállalok
Plac-utca 56. sz.

KUN JÓZSEF késműves-műköszőrős
Széchenyi utca 1.
Javítások jutányos áron.

Tűzhelyek
készítését és javítását felelősség mellett vállalja
KRAMER műlakatos
Hatvan-utca 4.

Vízvezeték
szereléseket, csatornázási munkálatokat és javításokat jutányosan készít
Nagy József szerelő,
Burgondia-utca 1.

Szirek uriszabóhoz
divatos angol szövetek érkeztek
Szent Anna-u. 1. Telefon 509.

MEGJELENT

Benoit
világhírű zsidó regénye:

A TÁNCOSNŐ

Ára 44,100 K.

Kapható:
Hegedüs és Sándor rt.
könyvkereskedésében a főposta mellett
Telefon: 54.

GYÓGYNÖVÉNYEKET,
székfű-, hársfa-, pipacs-, bodza- és ökörfarkkóró virágot, beléndék-, maszlág-, fehér üröm- és kerék-mályvalevelet,
anyarozst és körisbogarát és minden egyéb gyógynövényt, továbbá mustár-, édes kőmenny- és ánizsmagot
borkövet
legmagasabb napi áron vásárol a
„HYDROFLORA” R.-T.
Budapest, IV., Váci-utca 20.
Sürgőnycim: ARUNDO, Budapest.
Kérünk mintázott áruajánlatot!

Látogassa meg a
9. BÉCSI NEMZETKÖZI VÁSÁRT
(ŐSZI VÁSÁR)
1925 szeptember 6—12-ig
(műszaki vásár egy nappal tovább).
7000 kiállító 16 államból
ajánlja legérdekesebb ajándékait versenymentes áron!
125.000 látogató az összes európai és tengerentúli államokból!
Legnagyobb választék bécsi különlegességekben.
Jelentős menedélkedvezmény a magyar és osztrák vasutakon, valamint a Dunán.
Határátlépés egy utlevélvizumbélyeg váltása ellenében 1.50 osztrák schillingért (0.25 dollár).
Felvilágosítások, vásári kimutatások és utlevélvizumbélyegek kaphatók:
WIENER MESSE A. G., WIEN VII. valamint a tiszteletbeli képviselőknel
Debrecen: Kereskedelmi és Iparkamara, Debrecen: Angol Magyar Bank R.-T. fiókja, Plac-utca 87. és MÁV. menetjegyiroda II. sz. fiókja, Ferenc József-ut 56.

Fa- és vasbutorokat
épület- és kertibutorokat fényez és mázol jutányosan
BALLÓ KÁROLY festő
Csapó-utca 49.

Gummi-kabát
női és férfi, óriási választékban

olcsó gyári árakban:
Férfi és női g. kabát „ 420,000
Férfi double (2 réteg között gumirozva) „ 550,000
Férfi szövettfelsővel „ 580,000 és minden árban.

Szőnyeg, linoleum, függönyök, átvetők, butorszövetek óriási választékban.

Viaszkos vászon és padlólinoleum viszonteladónak nagy árengedmény mellett.

Linoleum áruház
HAAS LIPÓT
Ferenc József-ut 58.,
Magyaháza mellett. Telefon 963.

ROTHMANN TÜKÖRGYÁR
CSAPÓ-UTCA 19. TELEFON: 13-01.

Szénsavval telített
Éva vizet igyunk
 üdit — frissit
 Megrendelhető
 Márkus Jenő Hatvan-utca 22. Telefon: 14.

FEST LENGYEL TISZTIT
 mindennemű férfi és női ruhát szépen és legolcsóbban
 Csapó-utca 28.

Tisztelettel értesitem a nagydíjazott közönséget, hogy üzletemet
saját készítésű cipőkkel
 rendeztem be, melyet a legjobb anyagból, tetszetős és
 kényelmes kivitelben, a legolcsóbb naplárban árusítok.
GRICZMAN GYULA cipész
 Városház, „Debrecen“-szállodával szemben.

Fournér
 épület- és butorvasalások
Bészler Lajosnál
 Széchenyi-u. 2.

Autójavító műhely!
 Vállal speciális motor-javításo-
 kat jutányosan.
SZENTPÉTERI,
 Széchenyi-utca 6.

Ócska tankönyvekért
 legtöbbet fizet
Aczél Antiquarium.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Négy lapban olvassák az Ön apróhirdetését, melyet 8000 ko-
 ronáért felad a Debreczen, Debreczeni Független Ujság,
 Hajdúföld vagy Tiszántúli Hírlap kiadóhivatalában vagy a
 Hegedüs és Sándor R. T. (Piac-u. 34.) vagy az Aczél Henrik
 (Piac-utca 24.) és a Csáthy-Jéle könyvkereskedés (Piac-utca 8.)
 pénztáránál. — Alkalmi apróhirdetés 10 szögig 8000 korona, minden
 további szó 800 korona. Vastagbetűs szó 1600 korona.

POSTA

URINÓVEL megismerkedne és anyagi-
 gilag támogatná uriember. Levele-
 ket Független kiadóhivatalába „Kel-
 lemes órák“ jellegre kérek. 1675

GUSZTI kérem, adjon életfelt magá-
 ról. Aranyvirág. 1679

VÉTEL

HASZNÁLT fényképező gépek vétele
 és eladása, Liener fotoosztály.
 Csapó-u. 1. 1581

Farkas Bella utóda
plissé- és gouvre-Intézete
 Debrecen, Külsővásártér 18.,
 Arany János-utca végén.

CSILLART női barokk szalonba, vala-
 mint perzsa vagy magyar szőnye-
 get megvételre keresek. Cím a Füg-
 getlennél. 1674

KERESÉK megvételre egy fuvót, egy
 állót, egy satut. Cím a kiadóban. 1644

ELADÁS

FÉNYKÉPESZETI cikkek, lemezek
 árusítása amatőröknek darabonként
 is. Előhívás diitalan. Liener fotoosz-
 tály. Csapó-u. 1. 1578

BORELADÁS, elsőrangú 160 hektó
 rizling, ezerjó, nagyban és hordón-
 kint napi árban Molnár Lukács ter-
 melőnél. Kossuth-u. városháza alatt. 1590

POROSZLAY-UT 45. sz. alatti 2 szo-
 ba, konyha, terasz, istálló, kocsiszín-
 ból álló házat 600 négyszögöl sző-
 lövel (villanyvilágítás, jó kut) el-
 adom. Értekezhetni délután 3-6
 óra között a tulajdonosnál, dr. Pé-
 nyes Jenőnél. 1666

ELADÓ egy nagy kétaltós ruhaszek-
 rény egy íróasztal, egy kis asztal,
 2 szék és egy henteser. Értekezni
 Kovács vasizletben. Piac-u. 17. 1661

FEHÉR és színes félcélapok 110.000
 koronáért kaphatók Matta Anna,
 Csömöte-u. 10. 1506

VASESZTERGAPAD 175 csucstávól-
 ságu, kettős „Ajax“ kalapács el-
 adó. Neuländer kocsigvár. 1460

TANKÖNYVEK új és használt állapot-
 ban kaphatók Harmatvárnál. Fűvészk-
 kert 14. 1482

KIS családi ház, melyben két szoba
 konyha, mellékhelyiségek azonnal
 elfoglalhatók, dísznő és baronfi tár-
 tásra alkalmas udvarral eladó a
 város belterületén, kedvező fizetési
 feltételek mellett. Felvilágosítást
 ad a Debreceni Független Ujság
 kiadóhivatala. 818

RŐFŐSZULET eladó, holt. műhely,
 raktár kiadó. Csapó 11. Sümeginnél.
 1477

PEDIGRÉS farkaskutya kölykök
 nyolchetesek eladók. Homok-utca
 60. Tóth. 1640

NAPONKINT friss házi tel kapható,
 téli-nyári hordásra már leköthető.
 Rákóczi-u. 20. 1641

LIPTÓI TURÓ Ia
 állandóan kapható
TURÓ ÜZEM, Darabos-u. 20.
 Telefon 668.

HÁRFA citera, konyhakredenc na-
 gyobb, igen erős félláron eladó.
 Szappanos 29. 1642

ASZTALSPÓR középnagyságu és egy
 iókarban levő kis dívány eladó.
 Körut 16. 1643

ELADÓ Ispotály-utca 15. sz. ház. Be-
 költözhető azonnal háromszoba és
 mellékhelyiségek. 1645

ELADÓ Ujjföldön, Bellegetőn 10 hold
 fekete homok föld. Hunyadi 15. 1647

ELADÓ, Boldogkert, Ghilányi-utca 19.
 sz. ház, 2 szoba, konyha, spe z. elő-
 szoba, zárt üvegezett veranda, is-
 talló stb. 650 négyszögöl gyümöl-
 cses, beköltözhető. Értekezhe-
 ni le-
 het a tulajdonosnál Kondorosai csárda
 és dr. Kuthy Sándor ügyvéd irodá-
 jában. Sas-utca. 1653

FÜRST Adolf püspökladányi kocsig-
 vártónál mindenféle igaz és luxus
 kocsit készen kapható. Kasznikból
 nagy raktárt tartok, legújabb kivi-
 telben. 1672

ELADÓ fehér himzett ágy és asztal-
 terítő. Teleki 10. 1664

KERESLET

INTELLIGENS zsidó család elvállalja
 teljes ellátásra feltétlen uricsalád
 gyermekeit, hol korrepetálásban is
 részesülhet orvostanhallgató által.
 Cím a Független Ujság kiadóhiva-
 talában. 786

DIJTALAN felvilágosítást nyújt amá-
 török részére Liener fényképező fo-
 toosztály. Csapó-u. 1. 1580

MÁZSALÓ vagy raktárnoki állást ke-
 res középiskolát végzett izr. fiatal-
 ember, a malmászat terén 6 éves
 gyakorlattal bír. Cím a kiadóhiva-
 talban. 1582

FÜSZER vagy rövidáru üzlethe bár-
 milyen irodai munkára esetleg ki-
 szolgálónak ajánlkozom. Cím:
 Schwartz Antal Vámospercs. 1583

URILEÁNY, perfékt gépirónő, irodai
 esetleg pénzkezelést vállal. Cím a
 kiadóban. 1499

KERESKEDŐSEGÉD csemegé, fűszer
 és festékben jártas seréd vagy rak-
 tárnoki állást keres. Cím Puzsóf Jö-
 zsef, Hadházi-ut. 9. 1502

CÉGTÁRSAT keres nyugalmazott
 köz- és magánújsztviselők köréből
 vállalat kibővítése miatt a nyugal-
 mazott tisztviselők közül alakult „Tüz“
 kereskedelmi vállalat. Püspöki palota
 Nagytemplom felőli oldalon. 1585

SOFFÓRT keresünk azonnali belé-
 pésre, ké egyuttal jó ford szerelő.
 Ullmann részvény. 1587

KÉT szoba, konyha lakást keresek
 magas lelépést fizetek. Kishegyesi-ut
 8 vendéglő. 1622

ÜGYNÖK felvétetik Degenfeld-tér II.
 sor. 30. sz. sátor. 1667

TANULÓ felvétetik ellátással. Kolm,
 Simonffy-u. 18. 1668

TÖBB évi gyakorlattal bíró gyors-
 és gépirásban jártas pénztárnoknál
 felvétetik Kupfer Ignác listkereske-
 déseben. Bádogos-utca 1676

JÓMENETELŰ fűszerüzlet, vagy üz-
 lethelyiséget lehetők központban
 átveszek. Telefon 13-42. 1669

KÉTSZOBÁS, esetleg modern egy-
 szobás, előszobás lakást lelépéssel
 keresek. Cím a kiadóban. 1678

Jóminőségű
butorok
 olcsó áron
részletfizetésre
 kaphatók
WEINSTOCK HENRIKNÉL
 Miklós-utca 2., Apolló-butorüzlet.

EGY vagy kétszobás bérlakást kere-
 sek mellékhelyiségekkel. Ajánlatte-
 vők címeiket adják be a kiadóhiva-
 talba. 1648

BEJÁRÓNÓ délelőtti órákra felvéte-
 tik. Péterfia 67. 1649

FODRÁSZSEGÉD és tanuló felvéte-
 tik Bazsek, Csapó 72. 1651

FESTŐ, mázó tanulókkal vagy
 fizetéssel felvétetnek. Szappanos-
 utca 25. 1652

KVARTÉLYOS felvétetik Veres-u. 30.
 1654

FODRÁSZSEGÉD iómunkás felvétetik
 Petőfi-tér 6. Butkovits. 1605

CIPŐKÉSZÍTÉSHEZ gyakorlattal bíró,
 aki ilyen minőségben már alkalmá-
 zásban volt felvétetik. Bodogfalva-
 utca 2. 1663

HÁROM izraelita tanuló fővére
 teljes ellátást kaphat. kóser kósz.
 Nyugoti-utca 32. 1670

GYAKORLOTT gyors és gépirónőt
 azonnali belépésre keresünk. Keres-
 kedelmi és Gazdasági Rt. Kossuth-u.
 21. 1681

2 IZR. középiskolai tanulót teljes el-
 látásra elfogadok. Gelberger mészá-
 ros, Csömöte 7. 1680

VEGYES

MEGBIZHATÓ fényképező gépek és
 kellékek legolcsóbb beszerzési for-
 rása Liener fotoosztály. Csapó-u. 1.
 1579

KIADÓ sütőde Cegléd-utca 18. 1671

Frack, szmoking és szakét
kölcsönző intézet. Végh, Vár-u. 2.

HIDEGRÁPHUZÁS gépen huszszézerért
 Neuländer kocsigvár. Erzsébet 28.
 1461

KIADÓ szováti mosztású földeken 60
 kat. hold. jó tanvási épületekkel.
 Flópon 45 kat. hold föld tanvával.
 Értekezhetni Rákóczi-utca 64. 1639

A VÁMOSPÉRCSEI református egy-
 ház a templom festésére aug. 10-ig
 pályázatot hirdet. Érdeklődni lehet
 a lelkesítő hivatalban 1646

BUTOROZOTT szoba szolid egyén-
 nek kiadó. Bundi-u. 15. 1650

KIADÓ istállók, műhely, raktárnak is,
 ugyanott trágya kihordható. Böszörmé-
 nyi-ut 49. 1656

KÉTSZOBÁS, üveges verandás lakás,
 konyhahasználattal. fűskamarával ki-
 adó Böszörményi-ut 49. 1657

CSINOSAN butorozott szoba előszo-
 bával, ágyemű és villanyhaszná-
 lattal azonnal kiadó. Cím a kiadó-
 ban. 1658

40 HOLD föld tanvával kiadó. Vig-
 kedvő Mihály-u. 8. sz. 1651

KÉTSZOBÁS utcai lakásomat elcse-
 relném hasznlóért. Paragó-u. 7. 1660

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott utcai
 szoba augusztus 15. kiadó. Erzsébet
 19. 1662

EGY szoba, konyha átadó, megte-
 kinthető 3 órától. Cím a kiadóban.
 1665